Posudek ~~vedoucího~~/oponenta[1] bakalářské práce/~~diplomové práce~~

Ústav sociální práce Univerzity Hradec Králové

Autor(ka) závěrečné práce: **Adéla Klapková**

Název závěrečné práce: **Podpora mladých dospělých při odchodu z ústavní výchovy**

Jméno ~~vedoucího~~/oponenta: Mgr. et Mgr. Daniel Štěpánek, Ph.D.

Hodnocení formulace hlavního cíle práce:

A B C D **E** F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Hlavní cíl je co do intence formulován srozumitelně, nicméně obrat „zmapovat“, který kolegyně Klapková používá, je spojený spíše s kvantitativní metodologií, např. se statistickým šetřením s big data datasetem (např. zmapování veřejného mínění).

Hodnocení struktury práce:

A B C **D** E F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Práce je poměrně srozumitelně strukturována, avšak pro čtenáře/ku může být matoucí, že 6. kapitola je v Obsahu podřazena pod 5. kapitolu.

Popis organizací, ve kterých probíhal výzkum, kolegyně Klapková uvádí až v Empirické části. Běžně se uvádí popis těchto v teoretické části, kde je možné věnovat více prostoru hlavním aspektům souvisejícím s výzkumem a tématem (např. vnitřní metodiky, metody práce s cílovou skupinou…).

Hodnocení teoretické části práce:

A B C D **E** F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Teoretická část práce zahrnuje některé z relevantních aspektů souvisejících s tématem. Poněkud nadbytečně může na čtenáře/ku působit zařazení představení potřeb dětí během vyrůstání v ústavní výchově – tématem je podpora odchodu mladých dospělých.

Kolegyně Klapková se kloní k vymezení dospívání jako období od 10 let do 20 let věku jedince. Přesto druhá podkapitola 2. kapitoly, nazvaná Specifické potřeby jedince v ústavní výchově, je věnována dětem. Již výchozí bod celého výkladu, tj. pojetí attachmentu, cílí na děti ve věku 1-2 let (s. 23). Napříč všemi podkapitolami se převážně hovoří o dětech, občas je zmíněn dospívající a dospělý, avšak stylisticky bez souvislosti. O propojenosti s tématem práce pak není v žádné z kapitol explicitně nic zmíněno – čtenář/ka se tak musí možných souvislostí domýšlet bez jistoty, že následuje intence, pro které byly tyto podkapitoly autorkou do práce zařazeny.

Věc je o to komplikovanější, že rozsahem druhá podkapitola 2. kapitoly zahrnuje téměř 1/3 teoretické části, a s ohledem na jednotlivé dílčí cíle není v práci obsah 2. kapitoly adekvátně reflektován (v interpretacích se s psychologickými a pedagogickými aspekty dětství a dospívání, tak jak jsou představeny v teoretické části, nepracuje).

---

[1] Nehodící se škrtněte.

Od s. 31 do s. 32 se vychází z autorky „Kaledry“, která je opakovaně zmiňována a citována, ale v bibliografii není obsažena. V souvislosti s doprovázením je však v bibliografii uvedena Kalenda.

Vzhledem k tomu, že cílem práce je „zmapovat“ podporu ze strany pracovníků/ic pomáhajících profesí, je těmto profesím a jejich pracovníkům/icím v práci věnováno málo prostoru (zvláště v porovnání s jinými aspekty, pro výzkum – jak řečeno výše - téměř nevyužitými).

Hodnocení metodické části práce:

A B C D E **F** (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Jednotlivé dílčí cíle jsou formulovány poměrně logicky. Avšak operacionalizace se běžně provádí v podobě transformační tabulky. Proto vyjmenování jednotlivých tazatelských otázek, aniž by bylo jasné, které náleží ke kterému dílčímu cíli - kvůli čemu je nemožné posoudit adekvátnost logiky vyvozování TO z DC -, je neadekvátní Metodickému pokynu ředitelky ÚSP. Tato neadekvátnost je ještě navíc podtržena uvedením kódů a kategorií, na základě kterých byly odpovědi analyzovány, až v 5. kapitole.

Pečlivý a přesnější popis zvolené výzkumné metody chybí, pouze se uvádí odlišnost kvantitativní metodologie vůči kvalitativní, a to ještě s využitím pouze jedné metodologické literatury (s. 43).

Do popisu metody a výzkumné strategie je již zahrnut i částečný popis průběhu šetření, což neodpovídá logice obsahu této kapitoly. Rovněž chybí popis časové posloupnosti jednotlivých kroků, tak jak je vyžadováno Metodickým pokynem ředitelky ÚSP (na s. 44 je pouze konstatování, že výzkumné šetření probíhalo ve dnech 16.1.2023 a 26.1. 2023 – toto je navíc zahrnuto do podkapitoly Popis organizací, nikoliv do popisu průběhu výzkumného šetření, která navíc jako explicitně samostatná v práci chybí – dle Metodického pokynu ředitelky ÚSP je samostatné uvedení povinnou součástí práce).

Hodnocení zpracování výsledků výzkumu:

A B C D **E** **F** (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

V 5. kapitole „Interpretace výsledků polostrukturovaných rozhovorů“ se objevují jako úvodní „kategorie“ s „kódy“, na základě kterých byly odpovědi analyzovány. Upozorňuji, že obojí se zpravidla uvádí do transformační tabulky v rámci operacionalizace (tato tabulka sama však chybí). Pro absenci souvislosti s transformační tabulkou není možné posoudit, nakolik jsou stanovené kategorie a kódy adekvátní jednotlivým TO. Co je vážnější, kolegyně zmiňuje na s. 63, kdy provádí shrnutí interpretací, že si kategorie, prostřednictvím kterých interpretovala odpovědi, stanovila až po realizaci rozhovorů, ačkoliv na s. 49, v případě „Kategorie A“, uváděla, že kategorie stanovila již na základě dílčího cíle – čtenář/ka se tak pohybuje v argumentačním kruhu, kdy není jasné, co stálo za vznikem čeho, a tím pádem, na základě jakého kritéria hodnotit logiku postupu a jeho výsledků. (Váhu absence zmíněného v souvislosti s průběhem výzkumu pro výsledné hodnocení tohoto kritéria ponechávám na zvážení komise během obhajoby kolegyně Klapkové.)

Celkově je třeba podotknout, že interpretace výsledků rozhovorů nejsou provázány s teoretickou částí, zvláště s výše zmiňovanou druhou kapitolou.

Hodnocení naplnění cílů a zpracování závěrů práce:

A B C D E F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Domnívám se, že cílů, stanovených kolegyní Klapkovou, dosaženo bylo. Přesto pro čtenáře/ku by cesta k jejich dosažení, měla být systematičtější a strukturovaná, aby bylo možné posoudit logiku celého výzkumu.

Hodnocení formální stránky práce:

A B C **D** E F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Práce obsahuje poměrně výrazné množství překlepů a stylistických nedotažeností. Např. již v Obsahu je 6. kapitola podřazena pod 5. kapitolu, či v Úvodu chybějící slova a špatná sklonění v popisu cíle práce v hned prvním odstavci.

Navíc, způsob odkazování neodpovídá Metodickému pokynu ředitelky ÚSP (ponechám-li stranou vůči pokynu odlišnou formální stránku odkazování, tak za nedostatečné je možné považovat i odkaz ve stylu „časopis Sociální práce, 2020, online“ na s. 18).

I jmenování některých titulů se v odstavcích po sobě následujících mění, např. pedagogický slovník, který je zmíněn na s. 20, je na téže stránce nazván i Výkladovým slovníkem z pedagogiky. Čtenář/ka tak nemusí mít jasno, zda se jedná o odlišné tituly, nebo jen zkrácení původního názvu kolegyní Klapkovou (v takovém případě by však bylo dobré na to čtenáře/ku upozornit alespoň poznámkou pod čarou).

V neposlední řadě opakovaně připomínám zkomolení jména Kalendy na Kaledru.

Hodnocení přínosu práce pro praxi sociální práce či sociální politiky:

A B C **D** E F (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Práce kolegyně Klapkové je přehledem o procesu opouštění dospívajících z ústavních zařízení, kdy v teoretické části jsou zmíněny některé z okolností, které s tématem souvisí. Výzkum samotný nepřináší nic nového, pouze sumativně konstatuje stávající stav. V tomto ohledu může být práce přínosná jako sekundární, resp. terciární zdroj pro seznámení se s některými z možných aspektů tématu.

Další připomínky:

Další připomínky k práci nemám.

Otázky k obhajobě:

1) Z jakého důvodu bylo použito pouze jedné metodologické literatury k popisu a stanovení strategie výzkumu?
2) Co bylo pro výzkum stanoveno dříve: dílčí cíle, nebo kategorie?

Celkové zhodnocení práce:

A B C D E **F** (hodící se potrhněte nebo zakroužkujte)

Odůvodnění:

Bakalářská práce kolegyně Klapkové v několika zásadních ohledech neodpovídá kritériím stanoveným pro tento typ prací Metodickým pokynem ředitelky ÚSP. Z toho důvodu, a z konkrétních výše uvedených, musím práci hodnotit jako nedostatečnou, tj. **stupněm F**.

Datum, místo	**Jméno a podpis**
	~~vedoucí(ho)~~/oponenta~~(ky)~~
10. 5. 2023 Hradec Králové	**Daniel Štěpánek v.r.**